

Horizont Európa Információs Nap
Budapest, 2022. július 6.

TECHNOLÓGIAI ÉS IPARI
MINISZTERIUM

Az új LIFE Program - alprogramok és a támogatott projekt típusok

Sánta Csilla

A LIFE - Éghajlatváltozás mérséklése és alkalmazkodás alprogram nemzeti kapcsolattartója, TIM - Klímapolitikai Főosztály

Horváth Zina

A LIFE - Tiszta energiára való átállás alprogram nemzeti kapcsolattartója, TIM - Villamosenergia Főosztály

A LIFE program egésze 100%-os hozzájárulást jelent az európai zöld megállapodás célkitűzéseire és célkitűzéseire.

Az egyetlen olyan uniós program, amely kizárólag a környezetvédelemmel, a természetvédelemmel és az éghajlatváltozással foglalkozik.

A 2021–2027 közötti időszakra 5,43 milliárd eurós költségvetés.

A 2021–2024 közötti időszakra szóló többéves munkaprogramot 2021 júliusában fogadták el.

The LIFE Program 2021-2027- CÉLOK

A biológiai sokféleség
csökkenésének megállítása és
visszafordítása

Nature and
Biodiversity

2,143 Mrd €

1,345 Mrd €

A környezet védelme és
minőségének javítása,
hozzájárulás a körkörös
gazdaságra történő átálláshoz

Circular Economy
and Quality of Life

Hozzájárulás az alacsony
szén-dioxid-kibocsátású,
éghajlatváltozással
szemben ellenálló
gazdaságra való átálláshoz

Climate Change
Mitigation and
Adaptation

947 M €

997 M €

Az energiatermelés
dekarbonizálásának, az energia
átmenet ösztönzésének, az
energiahatékonyság és a megújuló
energia hasznosítás növelésének
támogatása

Clean Energy
Transition

A „hagyományos” LIFE projektek célja:

- innovatív technikák, módszerek és megközelítések kidolgozása, bemutatása és népszerűsítése;
- hozzájárul a tudásbázis kialakításához és a legjobb gyakorlatok alkalmazásához;
- a vonatkozó uniós jogszabályok és politika kidolgozásának, végrehajtásának, nyomon követésének és végrehajtásának támogatása, többek között a kormányzás minden szinten történő javításával, különösen a köz- és magánszereplők kapacitásának növelésével és a civil társadalom bevonásával;
- katalizálja a sikeres műszaki és szakpolitikai megoldások széles körű alkalmazását a vonatkozó uniós jogszabályok és politikák végrehajtására az eredmények megismétlésével.

A társfinanszírozás mértéke **legfeljebb 60%**, kivéve:

- **67%** a kiemelt és nem kiemelt élőhelyeket és/vagy fajokat egyaránt megcélzó projektek esetében
- **75%** a kizárólag kiemelt élőhelyeket és/vagy fajokat célzó projektek esetében

Maximum 10-éves időtartam

Ki pályázhat?

Bármely, EU-ban
bejegyzett jogi személy

Mennyi támogatást kaphatunk az EU-tól?

60%-os EU társfinanszírozás
(a „Természet és biológiai
sokféleség” alprogramban 67-
75% is lehet)

Átlagos projektméret a hagyományos projekteknél:

~ 2 - 5 év
~ 2 - 10 millió EUR

Partnerség

Nem kötelező, de
ajánlott
Átlagosan 1 - 5 partner

- Natura 2000 területek célkitűzéseinek megvalósítása
- kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű élőhelytípusok és fajok megőrzése
- inváziós fajok visszaszorítása
- EU Biodiverzitás Stratégia 2030 célkitűzéseinek megvalósítása
- EU jogszabályainak való megfelelés – pl. szakértői hálózat létrehozása, információs rendszerek kialakítása, stratégiaalkotás, képzések révén

- Ökológiai folyosók/zöld- és kék infrastruktúra kialakítása, csökkentve a fragmentációt és egyéb veszélyeztető tényezőket, így hozzájárulva a védett területek összeköttetéséhez és hatékony kezeléséhez.
- **Természetalapú megoldások** és rekonstrukció a természeti katasztrófák megelőzése, illetve hatásuk csökkentése érdekében, beleértve folyók helyreállítását.
- *Zöld infrastruktúra esetén feltétel a hozzájárulás közösségi jelentőségű élőhelytípusok, fajok természetvédelmi helyzetének és a kapcsolódó ökoszisztéma feltételeinek javításához*

Kiemelt projekttemák a 2021-2024-es időszakban

- 1. KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG ÉS HULLADÉK (Erőforrások hasznosítása hulladékból; Körforgásos gazdaság és környezet)
- 2. TALAJ
- 3. LEVEGŐ (Levegőminőségi jogszabályok és a NEC Irányelv; Ipari Kibocsátások Irányelv)
- 4. ZAJ
- 5. VÍZ (Vízminőség és -mennyiség; Tengeri és partmenti vízgazdálkodás; Vízközmű szolgáltatások)
- 6. VEGYI ANYAGOK
- 7. ÚJ EURÓPAI BAUHAUS

KÖRNYEZETI IRÁNYÍTÁS: 1. A közigazgatás döntéshozatalát és önkéntes eszközök és megközelítések támogató tevékenységek; 2. A környezeti megfelelés biztosítása és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, 3. A viselkedés megváltoztatása és szemléletformáló kezdeményezések.

VÍZ

Természetes vízvisszatartási intézkedésekből álló természet alapú megoldások, amelyek: növelik a víz beszivárgását, tárolását; természetes vagy „természetszerű” folyamatok révén eltávolítják a szennyezőanyagokat, beleértve a folyók, tavak, torkolatok és part morfológiájának újbóli természetessé tételét, a kapcsolódó élőhelyek újjáépítését.

Körforgásos gazdaság és
életminőség
alprogram

4 odaítélési kritérium létezik:

1. Relevancia
2. Minőség
3. Hatás
4. Erőforrások

Lehetséges bónuszpontok:

Szinergiák a LIFE alprogramok között

Legkülső régiók és sajátos szükségletekkel és sebezhető pontokkal rendelkező területek

Más európai uniós finanszírozású projektek eredményeinek feljavítása

Kivételes katalitikus potenciál

A tagállamok közötti nemzetközi együttműködés

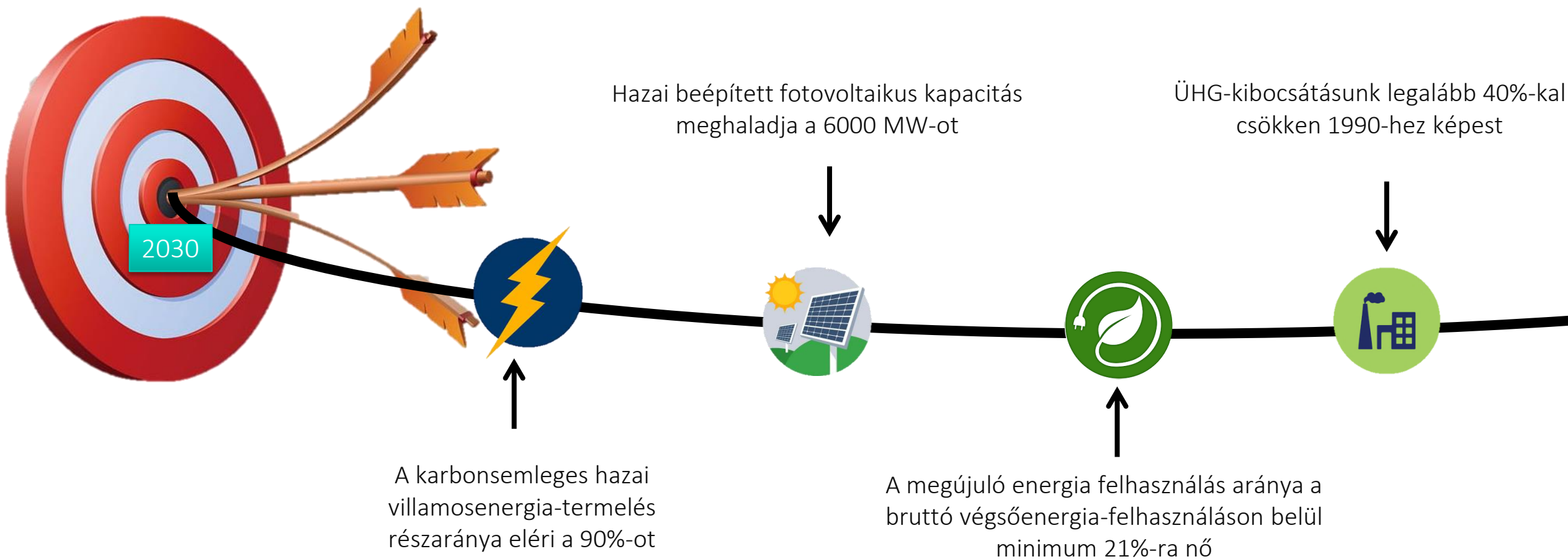
Az odaítélési kritériumok 0-20 pontok, az „Impact” kritérium pontszáma pedig 1,5-ös súlyozást kap.

A bónuszok az igen/nem kritériumokon alapulnak.

Minden javaslatához 0 vagy 2 pont jár

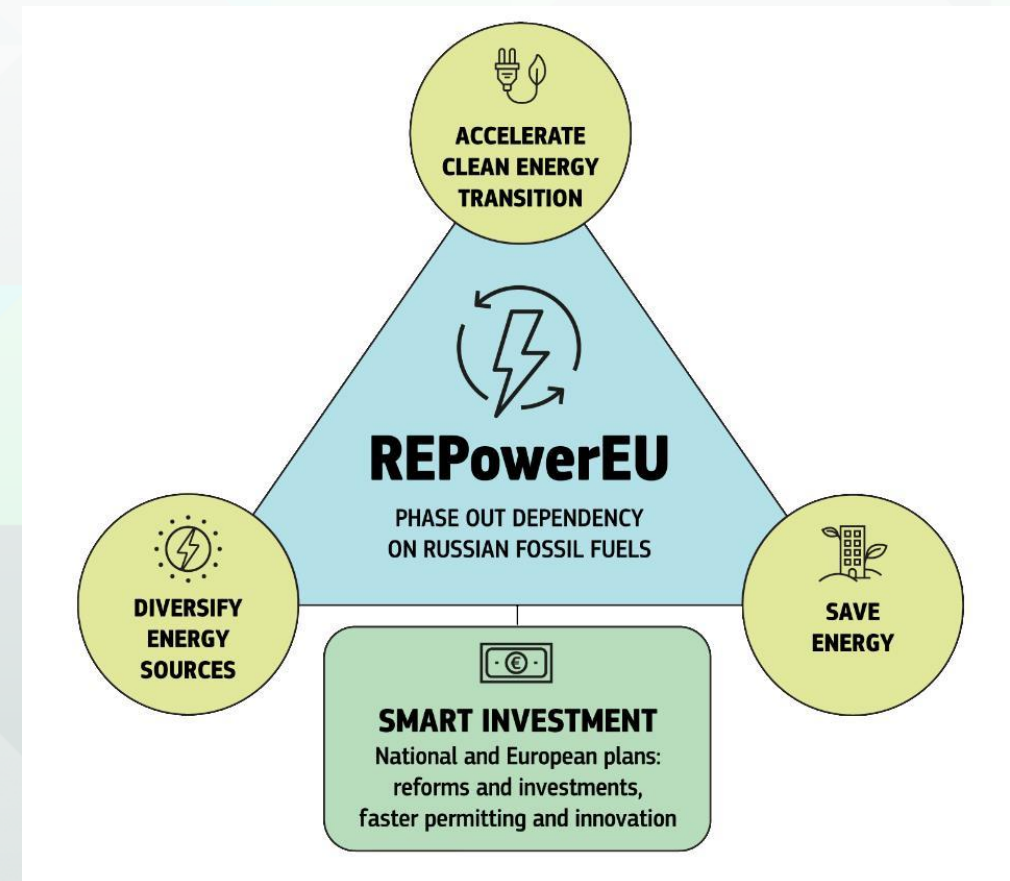
A LIFE- Éghajlatváltozás mérséklése és alkalmazkodás alprogram, valamint a LIFE- Tiszta energiára való átállás alprogram bemutatása

A Kormány energia- és klímapolitikai célkitűzései

Irány az 55% intézkedéscsomag: az EU 2030-ra vonatkozó energia és éghajlat-politikai célkitűzéseinek végrehajtása, REPowerEU

KÜLDETÉSÜNK A BIZTONSÁGOS JÖVŐ

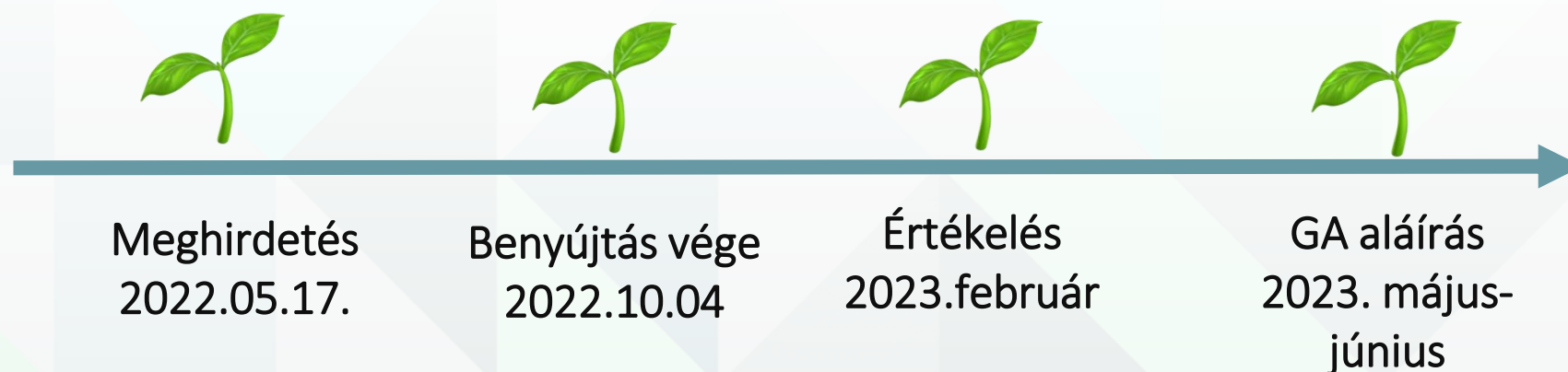
TECHNOLÓGIAI ÉS IPARI
MINISZTERIUM

LIFE- Éghajlatváltozás mérséklése és alkalmazkodás alprogram

Az éghajlatváltozás mérséklése (CCM)	Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz (CCA)	Éghajlat-politikai irányítás és tájékoztatás (GIC)
□ Lépések az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére az EU Kibocsátáskereskedelmi Rendszerébe nem tartozó ágazatokban, különösen a fluortartalmú üvegházhatású gázok és az ózonréteget károsító anyagok használatának csökkentését illetően □ Olyan intézkedések, amelyek hozzájárulnak a Kibocsátáskereskedelmi Rendszer működéséhez, és hatást gyakorolnak az energia- és üvegházhatású gáz -intenzív ipari termelésre □ A megújuló energiaforrások előállításának és felhasználásának növelése, valamint az energiahatékonyság fejlesztése (amennyiben a Tiszta Energia Átmenet Alprogram keretében kiírt projektek azt nem fedik le) □ A szárazföldi és tengeri gazdálkodás gyakorlatainak fejlesztése, amelyek hatással vannak a kibocsátásokra, a kibocsátások semlegesítésére, valamint a természetes szénelnyelők megőrzésére és fokozására	□ Az alkalmazkodással kapcsolatos irányelvek kidolgozása, alkalmazkodási stratégiák és tervek előkészítése □ Korszerű eszközök és megoldások az alkalmazkodáshoz □ Természet alapú megoldások (NBS) □ A városok és régiók alkalmazkodása az éghajlatváltozáshoz □ Az infrastruktúra és az épületek ellenálló képességének növelése □ Alkalmazkodási megoldások föld- és erdőgazdálkodók részére □ Vízgazdálkodás □ Felkészülés a szélsőséges időjárási eseményekre □ Pénzügyi eszközök, innovatív megoldások, és a köz- és magánszféra közötti együttműködés a biztosítási ügyek és adatvesztési esetek terén	□ Olyan kezdeményezések, amelyek hozzájárulnak az Európai Éghajlati Paktum célkitűzéseéhez □ A hétköznapi szokások megváltoztatásának ösztönzése a kibocsátáscsökkentés, az erőforrások hatékony felhasználása és az energiahatékonyság növelése érdekében □ Tudatosságnövelés támogatása az alkalmazkodás és a kibocsátáscsökkentés céljából □ A Fenntartható Pénzügyi Akciók fejlesztéséhez és végrehajtásához kapcsolódó tevékenységek népszerűsítése □ Üvegházhatású gázok monitoringja és jelentése □ A 2030-ig és 2050-ig szóló nemzeti éghajlat- és energiastratégiák továbbfejlesztése és megvalósítása □ A földhasználati szektor üvegházhatású gáz elszámolásának és kibocsátás csökkentésének növelése □ Az EU ETS működésének értékelése □ Tudatosságnövelés a fluortartalmú üvegházhatású gázokat kibocsátó berendezések végfelhasználói körében □ Az éghajlatpolitika nyomonkövetése és utólagos értékelése

A LIFE Éghajlatváltozás mérséklése és alkalmazkodás alprogram rendelkezésre álló forrása 2022-ben: 65,9 millió euró

LIFE CLIMA kiemelt terület	Támogatható projekt típus	Rendelkezésre álló forrás	Átlagos projekt költségvetés	Becsült támogatandó projektszám
<i>Az éghajlatváltozás mérséklése (CCM)</i>	kísérleti, demonstrációs, bevált gyakorlati projektek	29 millió euró	1-5 millió euró	14 projekt
<i>Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz (CCA)</i>	kísérleti, demonstrációs, bevált gyakorlati projektek	29 millió euró	1-5 millió euró	14 projekt
<i>Éghajlat-politikai irányítás és tájékoztatás (GIC)</i>	tájékoztató és tudatosságnövelő, illetve stratégiai projektek	7,9 millió euró	0,7-2 millió euró	5 projekt

Kötelező (transznacionális) konzorciumban pályázni?

Nem, de a statisztikák alapján érdemes. Indokolt a partnerség!

EU társfinanszírozási arány: maximum 60%

- **Projekt partnerek átlagos száma:** 5 szervezet (nincs kötelező minimum vagy maximum partnerszám)
- **Átlagos költségvetés:** 1-5 M EUR összköltségvetés
 - CCM/CCA: 1-5 millió EUR (a megcélzott éghajlati hatás jelentőségével arányosan);
 - GIC: 0,7-2 millió EUR (a jobb irányítási/tájékoztatási ambíció szintjének függvényében);
- **Átlagos időtartam:** 2-5 év (maximum 10 év)

Nagyméretű infrastruktúra, kizárólag kutatási tevékenység, kettős finanszírozás más uniós programból nem támogatható

TECHNOLÓGIAI ÉS IPARI
MINISZTERIUM

LIFE- Tiszta energiára való átállás alprogram

- Európai zöld megállapodás

- COVID-19 járvány utáni helyreállítás

- Sikeres LIFE alprogramok

Tiszta energiára való átállás alprogram

LIFE új, negyedik alprogramja

Cél: energia átmenet, energiahatékonyság és a megújuló energia hasznosítás növelésének ösztönzése

2022-es felhívás keretében 98 000 000 EUR támogatás

a tiszta energiára való átállást támogató nemzeti, regionális és helyi politikai keret kiépítése

a technológiák bevezetésének, digitalizációjának, új szolgáltatásainak és üzleti modelljeinek felgyorsítása és a kapcsolódó szakmai készségek fejlesztése

magánfinanszírozás bevonása a megújuló energia területére

helyi és regionális beruházási projektek fejlesztésének támogatása

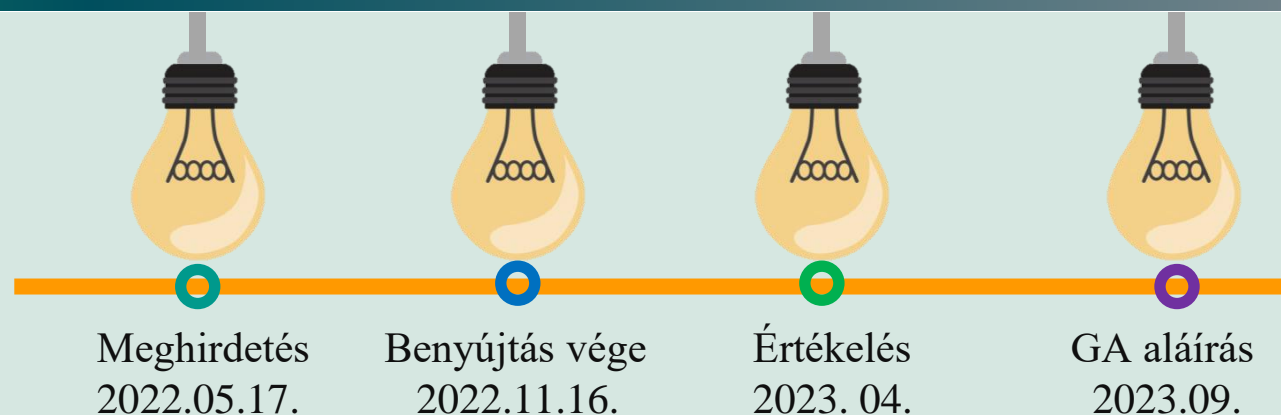
a polgárok bevonása és részvételének elősegítése a tiszta energia átmenetben

Kapcsolódási pont a Városi Misszióval

- LIFE CET hozzájárul ahhoz, hogy a városok a klímasemlegesség útjára lépjenek
- LIFE-2022-CET-LOCAL: Technical support to clean energy transition plans and strategies in municipalities and regions felhívás jelentősége

LIFE-2022-CET-LOCAL	EUR 7 000 000
LIFE-2022-CET-POLICY	EUR 2 000 000
LIFE-2022-CET-COMPLIANCE	EUR 2 500 000
LIFE-2022-CET-EE1st	EUR 3 500 000
LIFE-2022-CET-DEEPRENO	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-BUILDPERFORM	EUR 7 000 000
LIFE-2022-CET-BUSINESS	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-BUILDSKILLS	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-DH	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-HEATPUMPS	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-MAINSTREAM	EUR 3 500 000
LIFE-2022-CET-FINROUND	EUR 4 000 000
LIFE-2022-CET-INNOFIN	EUR 4 000 000
LIFE-2022-CET-HOMERENO-Scope A:	EUR 5 500 000
LIFE-2022-CET-HOMERENO-Scope B:	EUR 2 500 000
LIFE-2022-CET-RENO PUB	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-PDA-Scope A:	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-PDA-Scope B:	EUR 2 000 000
LIFE-2022-CET-ENERPOV	EUR 6 000 000
LIFE-2022-CET-ENERCOM	EUR 6 500 000

egyfordulós pályázás és egyfordulós értékelés

„Other actions” támogatások körébe tartozik

több érdekelt fél bevonása egy nagy transznacionális konzorciumba (a kiemelt területek nagyobb részénél)

95%-os társfinanszírozási arány

nincs felszerelési költség és közvetlen beruházás az infrastruktúrába, főként munkaerőköltségek

Értékelési szempont	Min. kötelező pontszám	Max. pontszám	Súlyozás
Relevancia	10	20	1
Hatás	10	20	1.5
Minőség	10	20	1
Erőforrási szempont	10	20	1
Összes súlyozott pontszám	55	90	N/A

LIFE CLIMA éves önerő támogatás

- Az [1072/2017. \(II.10.\) Korm.határozat 3. pontja](#) alapján a idén évben is elérhető nemzeti önerő-támogatás a LIFE CLIMA hagyományos pályázók számára a
- 2023. évi költségvetési törvényben rögzített LIFE CLIMA nemzeti önerő-támogatási keret: **100 millió forint**
- LIFE CLIMA éves önerő-támogatási felhívását, továbbra is háttérintézményünk, a Nyugat-Balkáni Zöld Központ Nkft. Bonyolítja le a már nyertes pályázókkal
- Pályázás több alkalommal (több évben) lehetséges a projektidő alatt

Miniszterelnökség nemzeti önerő és előkészítési költség támogatása

Mind a négy alprogramban pályázni kívánók számára elérhető lehetőség

2021-től új! Kormány részéről az akarat megvan a folytatásra

A központi koordináció átkerül a Területfejlesztési Miniszter parlamenti államtitkársága alá

kozvetlenEUprogramok@me.gov.hu

- LIFE Website https://cinea.ec.europa.eu/life_en – LIFE projekt adatbázis
- Pályázati felhívások (Funding & tender opportunities portal)
- LIFE rendelet és többéves munkaprogram:
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0783&from=EN>
- https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/life/wp-call/2021-2024/wp_life-2021-2024_en.pdf
- <https://termeszettvedelem.hu/sikeresen-lezajlott-a-2022-evi-life-informacios-nap/>

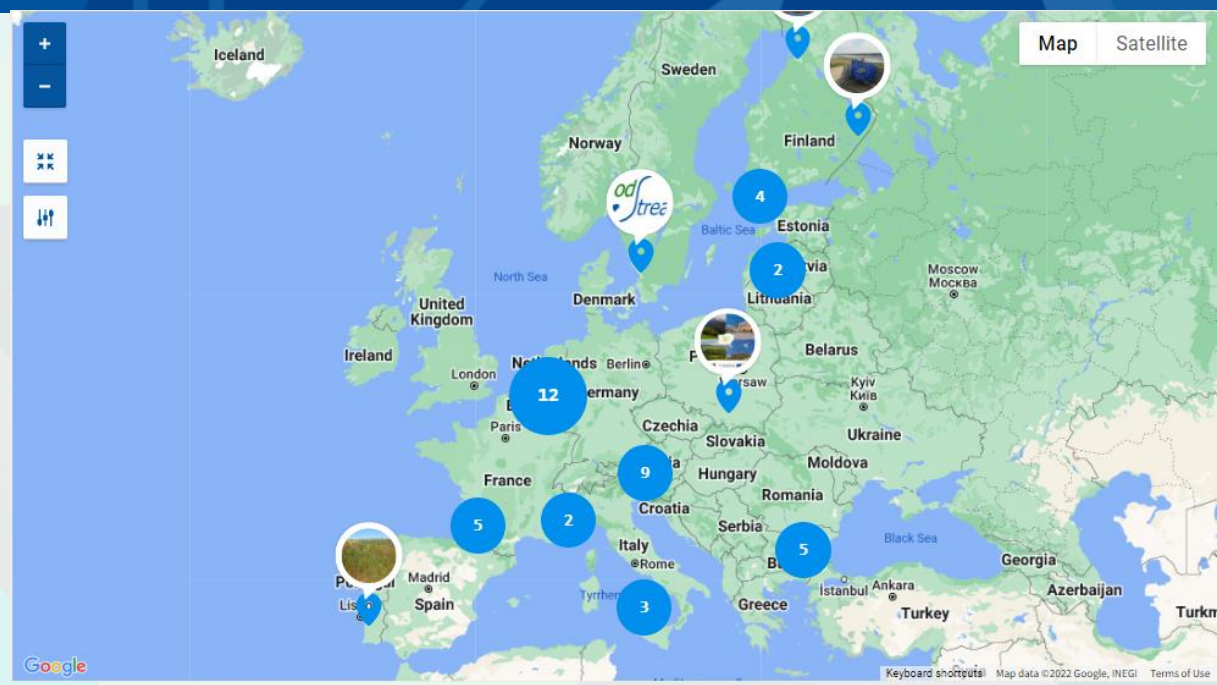
30 years
of bringing
green ideas to LIFE

LIFE 30th
anniversary

<https://www.lifeis30.eu/>

LIFE –Természet és biológiai sokféleség alprogram
nemzeti kapcsolattartó:

Sashalmi Éva

E-mail:
eva.sashalmi@am.gov.hu

Tel.: +36 1 896 3149

LIFE – Körforgásos gazdaság és életminőség
alprogram nemzeti kapcsolattartó:

Bánlaki-Doma Eszter

E-mail:
eszter.doma@tim.gov.hu

Tel.: +36 1 795 3212

TIM Klímapolitikai Főosztály – LIFE kérdések

lifecclimate@tim.gov.hu

LIFE – Éghajlatváltozás mérséklése és alkalmazkodás alprogram nemzeti kapcsolattartó:

Sánta Csilla

E-mail:

csilla.santa@tim.gov.hu

Tel.: +36 1 896 1897

LIFE Éghajlat-politikai szakértő:

Kőbányai Dénes

E-mail:

denes.kobanyai@tim.gov.hu

Tel.: +36 1 795 7216

- LIFE NCP: **Horváth Zina**
- lifecleanenergy@tim.gov.hu
- Tel.: +36 1 896 4998

TECHNOLÓGIAI ÉS IPARI
MINISZTERIUM

TIM

KÜLDETÉSÜNK A BIZTONSÁGOS JÖVŐ

Köszönjük
a figyelmet!